

Erven, belasting en rente

Rapport over een klacht over de voorlichting van de Belastingdienst.

Oordeel

De Nationale ombudsman vindt de klacht over de Belastingdienst gegrond.

Datum: 19 maart 2015

Rapportnummer: 2015/061

WAT IS DE KLACHT?

Verzoekers klagen erover dat de informatie over en de vaststelling van de voorlopige aanslag in de erfbelasting heeft geleid tot extra (rente)kosten.

TWEE KLACHTEN: ÉÉN ONDERZOEK

De Nationale ombudsman heeft van zowel de heer K. uit Valkenburg (hierna: verzoeker) als mevrouw L. uit Rotterdam (hierna: verzoekster) een klacht ontvangen. Beide klachten hebben betrekking op een gedraging van de Belastingdienst, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën. Naar deze gedragingen werd op 7 juli 2014 één onderzoek ingesteld. De nauwe samenhang van beide klachten liet het toe dat het onderzoek werd gecombineerd.

WAAR GAAT HET OM?

Verzoekers zijn door de Belastingdienst uitgenodigd tot het indienen van een aangifte voor de erfbelasting. Verzoekers hebben een voorlopige aanslag aangevraagd (en gekregen). Doel hiervan was het voorkomen dat heffings-/belastingrente moest worden betaald. Vervolgens is verzoeker K. toch geconfronteerd met (rente)kosten en verzoekster L. met een rentenadeel. Verzoekers wijten dit aan de voorlichting van de Belastingdienst. Zij zijn namelijk afgegaan op de mededeling op het aangiftebiljet om "zo snel mogelijk" een voorlopige aanslag aan te vragen.

DE SITUATIE VAN VERZOEKER (DE HEER K. UIT VALKENBURG)

Op 11 juni 2012 is de zus van verzoeker overleden. De Belastingdienst heeft verzoeker uitgenodigd tot het indienen van een aangifte voor de erfbelasting. In de uitnodiging tot het doen van aangifte is vermeld:

Als de erfgenamen erfbelasting moeten betalen, berekenen wij heffingsrente vanaf acht maanden na de dag van overlijden. U betaalt alleen heffingsrente als wij later dan acht maanden na het overlijden een aanslag sturen. Wilt u voorkomen dat de erfgenamen veel heffingsrente moeten betalen? Vraag dan zo snel mogelijk een voorlopige aanslag aan. Doet u dat uiterlijk drie maanden vóór de inleverdatum van de aangifte, dan betaalt u minder of geen heffingsrente.

Verzoeker heeft in deze mededeling aanleiding gezien om een voorlopige aanslag te verzoeken. Met dagtekening 16 oktober 2012 is aan verzoeker een voorlopige aanslag opgelegd, zonder heffingsrente. Op het aanslagbiljet stond vermeld dat dit bedrag uiterlijk 27 november 2012 betaald moest zijn.

Verzoeker heeft de aanslag op 4 februari 2013 voldaan. Omdat dit na de uiterste betaaldatum was, is € 1.991 aan invorderingsrente in rekening gebracht over de periode 28 november 2012 tot en met 4 februari 2013.

Verzoeker voelt zich misleid door de Belastingdienst, omdat hij de voorlopige aanslag had aangevraagd op aanraden van de Belastingdienst om heffingsrente te voorkomen en nu alsnog rente, invorderingsrente heeft moeten betalen. Hij heeft de Belastingdienst verzocht de invorderingsrente te vergoeden. De Belastingdienst heeft dit geweigerd.

DE SITUATIE VAN VERZOEKSTER (MEVROUW L. UIT ROTTERDAM)

Op 14 december 2013 is de broer van verzoekster overleden. De Belastingdienst heeft verzoekster uitgenodigd aangifte te doen voor de erfbelasting. In de uitnodiging tot het doen van aangifte stond een vergelijkbare passage, zoals hiervoor vermeld, met dien verstande dat heffingsrente tegenwoordig wordt aangeduid als belastingrente.

Verzoekster heeft in deze mededeling aanleiding gezien om te verzoeken om een voorlopige aanslag. Met dagtekening 5 april 2014 is aan verzoekster een voorlopige aanslag opgelegd, zonder belastingrente.

Op het aanslagbiljet stond vermeld dat de voorlopige aanslag uiterlijk 20 mei 2014 betaald moest zijn. Dit is nog binnen de periode van acht maanden na overlijden waarbinnen geen belastingrente wordt berekend. Deze periode eindigde op 14 augustus 2014. Verzoekster had verwacht dat de voorlopige aanslag met deze dagtekening zou zijn opgelegd. Nu moet zij veel eerder betalen en lijdt zij daardoor (alsnog) een rentenadeel.

Verzoekster heeft de Belastingdienst verzocht haar voor dit rentenadeel te compenseren en een vergoeding te betalen voor de periode 20 mei 2014 tot 14 augustus 2014. De Belastingdienst heeft dit geweigerd.

WAT HEEFT DE NATIONALE OMBUDSMAN ONDERZOCHT?

De Nationale ombudsman heeft onderzocht of de mededeling op het aangiftebiljet voldoet aan de vereisten van behoorlijkheid. In het kader van dit onderzoek heeft de Nationale ombudsman de klacht op 7 juli 2014 voorgelegd aan de staatssecretaris van Financiën en daarbij enkele specifieke vragen gesteld (zie hierna).

WAT IS HET STANDPUNT VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN?

De klacht is op 1 september 2014 besproken met medewerkers van het ministerie van Financiën. Tijdens deze bespreking zijn de hiervoor bedoelde specifieke vragen van de Nationale ombudsman als volgt beantwoord:

"Vraag 1: Vindt u dat verzoekers op deze manier toereikend zijn geïnformeerd over de gevallen waarin rente verschuldigd kan worden? Waar ziet u eventueel ruimte voor verbetering?"

De informatie is op zich juist, maar kan voor de individuele belastingplichtige tot verwarring leiden (zoals met name de klacht van [verzoeker] laat zien). De

servicemededeling zou wellicht wat kunnen worden aangescherpt onder meer m.b.t. het "zo snel mogelijk".

"Vraag 2: Wat is de reden van de heffingsrentevrije periode van acht maanden?"

De termijn dient ertoe de erfgenamen enige tijd te gunnen om, enerzijds het overlijden te verwerken, en anderzijds zicht te krijgen op de omvang van de nalatenschap en de daarover verschuldigde belasting (...).

"Vraag 3: Hoe verhoudt deze reden zich tot het wel binnen deze periode berekenen van invorderingsrente (ook na verleend uitstel van betaling)?"

Invorderingsrente moet los worden gezien van heffingsrente.

"Vraag 4: Kunt u aangegeven hoe bij de vaststelling en betaling van voorlopige aanslagen in de erfbelasting rekening is gehouden met het gerechtvaardigde economisch belang van belastingplichtigen om hun rentekosten te beperken?"

De mededeling op het aangiftebiljet is, mede met dat doel, als servicemededeling opgenomen.

"Vraag 5: Kunt u schetsen wanneer de door verzoekers aan de kaak gestelde werkwijze een rentevoordeel voor belastingplichtigen had kunnen opleveren?"

N.v.t.

"Vraag 6: Als de voorlopige aanslag wordt verminderd, wordt de teveel betaalde belasting terugbetaald. Klopt het dat in dergelijke gevallen alleen over de periode vanaf acht maanden rente wordt vergoed?"

Ja.'

BESPREKING VAN DE KLACHT MET HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

Het ministerie heeft benadrukt dat de regeling voor wat betreft de belastingrente eenvoudig is: In alle gevallen wordt pas belasting- of heffingsrente berekend over de periode vanaf acht maanden na overlijden.

De informatie op het aangifteformulier is bedoeld als 'service' voor de belastingplichtige. Wanneer invorderingsrente verschuldigd kan worden wordt niet vermeld, omdat die informatie pas relevant is nadat de (voorlopige) aanslag is opgelegd. Er wordt ook niet vermeld dat als een voorlopige aanslag wordt opgelegd, deze ook betaald moet worden. Volgens de Nationale ombudsman zou dit vanuit het perspectief van de burger een relevante toevoeging kunnen zijn.

De klachten draaien om de berichtgeving van de Belastingdienst op het aangiftebiljet. De informatie die er staat lijkt niet volledig, omdat gesuggereerd lijkt te worden dat het altijd gunstig is om z.s.m. te verzoeken om een voorlopige aanslag. Dat hoeft echter niet altijd zo te zijn. Kern van het probleem is dat binnen de acht maanden weliswaar geen belastingrente wordt berekend, maar, indien van toepassing, wel invorderingsrente kan worden berekend. Dat is in overeenstemming met het wettelijk systeem, maar door de gebezigde tekst misschien voor de belastingplichtigen niet duidelijk.

Het ministerie stelt hier tegenover dat veel belastingplichtigen gebruik maken van een belastingadviseur, die geacht mag worden bekend te zijn met de regelingen. Over de huidige tekst is nagedacht door de afdeling communicatie van de Belastingdienst, juist vanuit de gedachte aan de burger service te verlenen.

Voor burgers is, volgens de Nationale ombudsman, van belang dat de informatie die de Belastingdienst verstrekt begrijpelijk is. In dat opzicht is het voorstelbaar dat de service-informatie misschien beter kan worden weggelaten of ingekort en (deels) vervangen door een verwijzing naar de website.

NADERE INFORMATIE VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

Het ministerie liet weten dat onderzoek is gedaan naar de mogelijkheden om de tekst op het aangiftebiljet erfbelasting aan te passen, zodanig dat die tekst voor alle mogelijke gevallen de juiste en complete informatie zou bevatten. Een dergelijke aanpassing bleek echter te stuiten op inhoudelijke knelpunten. Het bleek niet mogelijk om op het aangiftebiljet een tekst op te nemen die past bij alle gevallen die zich kunnen voordoen. Daarvoor is de ruimte te beperkt. Voorts zou elke uitgebreidere beschrijving niet de gehele wettelijke regeling kunnen bevatten, dan wel kunnen uitleggen. Dit zou dan juist tot verwarring bij de burger leiden.

De Belastingdienst onderschrijft het belang dat de informatie die de Belastingdienst verstrekt voor de burger begrijpelijk is. Daarom zal de Belastingdienst op het aangiftebiljet erfbelasting een verwijzing opnemen naar een webpagina met de benodigde informatie als bovenbedoeld. De Belastingdienst wees er ten slotte op dat belastingplichtigen bij vragen ook contact op kunnen nemen met de Belastingtelefoon.

REACTIE MINISTERIE VAN FINANCIËN OP HET VERSLAG VAN BEVINDINGEN

Het ministerie merkte in reactie op het verslag van bevindingen op dat de wettelijke regelingen over invorderings- en belastingrente duidelijk zijn. Het gaat om verschillende renteregelingen met elk hun eigen regels. Hoewel mogelijkwerwijs de informatie op het aangiftebiljet tot verwarring leidt zijn de klachten naar het oordeel van het ministerie niet gegrond.

Het ministerie wees ten slotte nog op de omstandigheid dat verzoeker K gebruik maakte van de diensten van een belastingadviseur. De adviseur heeft verzoeker K. onjuist geïnformeerd waar het gaat om de betaling c.q. uitstel van betaling. Dat leidde er uiteindelijk toe dat de invorderingsrente betaald moest worden.

WAT IS HET OORDEEL VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN?

Op grond van het vereiste van goede informatieverstrekking dient de overheid ervoor te zorgen dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit

zichzelf. Zij is daarbij servicegericht en stelt zich actief op om de informatie die van belang is tijdig op eigen initiatief te geven.

De Belastingdienst heeft op eigen initiatief informatie verstrekt over hoe kan worden voorkomen dat heffingsrente (tegenwoordig aangeduid als belastingrente) verschuldigd wordt. De klacht van verzoekers komt erop neer dat deze informatie tekort schoot. Verzoekers zijn afgegaan op de informatie die de Belastingdienst had verstrekt, maar werden toen toch nog met rentekosten c.q. rentenadeel geconfronteerd.

Het ministerie van Financiën heeft de verstrekte informatie aangeduid als 'service' voor de belastingplichtige. De informatie is er op gericht te voorkomen dat belastingplichtigen onnodig geconfronteerd worden met heffings-/belastingrente. Vanuit dat doel geredeneerd is de informatie toereikend. De Nationale ombudsman constateert aan de hand van de ontvangen klachten dat de tekst op het aangiftebiljet, door de gekozen formulering, bij verzoekers de indruk heeft kunnen wekken dat het altijd voordelig was om "zo snel mogelijk" een voorlopige aanslag aan te vragen. Feitelijk is het echter zo dat ingeval de voorlopige aanslag wordt opgelegd en dient te worden betaald binnen de zogenaamde rentevrijperiode van acht maanden per saldo sprake kan zijn van een rentenadeel. Deze nuance ontbrak in de verstrekte informatie. De Belastingdienst heeft dan ook gehandeld in strijd met het vereiste van goede informatieverstrekking. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman en de bespreking met het ministerie van Financiën, heeft de staatssecretaris laten weten dat is onderzocht of het mogelijk was de tekst op het aangiftebiljet aan te passen zodanig dat die tekst voor alle gevallen de juiste en complete informatie zou bevatten. Dit bleek echter niet mogelijk (zie onder 'Nadere informatie van het ministerie van Financiën'). Daarom is er voor gekozen om op de aangifte erfbelasting een verwijzing op te nemen naar de website voor de invorderings- en belastingrente met daarin opgenomen de juiste en complete informatie. De Belastingdienst wijst er nog op dat belastingplichtigen bij vragen ook contact op kunnen nemen met de Belastingtelefoon.

(...)

De Nationale ombudsman heeft van de voorgenomen aanpassing van de informatie met instemming kennis genomen. Hij gaat er daarbij wel van uit dat de verwijzing wordt gekoppeld aan het probleem dat zich hier voordoet. De verwijzing moet duidelijk maken dat voor een goed overzicht van voor- en nadelen van snelle aangifte deze extra informatie van belang is.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de staatssecretaris van Financiën, is gegrond wegens schending van het vereiste van een goede informatieverstrekking.

INSTEMMING

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennisgenomen van het besluit van de staatssecretaris van Financiën om de tekst van het aangiftebiljet aan te passen.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,
waarnemend ombudsman